

L' ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

La Filoxera. ⁽¹⁾

(Acabament.)

Vegis ara lo que diu á son torn lo *Progrès agricole et viticole* dels dias 8 y 15 del corrent mes també, sobre 'ls ceps americans, especialment las *Riparias* que, com á las darrerament vingudas, de més predicament venian gosant.

•S' han plantat innumerables *Riparias* per tot arreu, de 4 ó 5 anys á aquesta part. Aquestas plantacions fetas sense discerniment y en terrenos absolutament impropis á las exigencias d' aquest cep, se troban ab bastanta frecuencia y en una part molt important, ben compromesas avuy dia Voldriam enganyarnos, mes creyém no exagerar desgraciadament si calculém en una bona meytat las que están condempnadas á una mort segura. Son milés y milés de hectáreas de vinyas que han costat sumas inmensas pera establirlas, y que han ja sigut, ó deurán ser aviat condempnadas á desapareixer, avans d' haver produhit la menor cosa en la major part dels cassos als seus propietaris. La situació no es de las més agradables pera aquestos: arruinats per primera volta per la filoxera que 'ls va privar de sos rendiments, han degut molt sovint enmatllevar diners ab la esperansa de reconstituir sa fortuna, y aquest ensaig infructuós los coloca en molt compromesa situació.

•Fa dotze anys que homes eminents que havian estudiat especialment la cuestió, senyalaren lo *Cliton* y 'l *Concord* com los millors ceps del *Nou mon*. Lo *Concord*, sobre tot, era altament recomenat, y de tal manera que en aquella época foren per centenars de milers, fins per millions, que 's podia aviruar lo nombre de peus

(1) Végintse los números anteriors.

d' aquella classe que 's plantaren en lo mitjdia de Fransa, especialment en lo Herault. ¿Quants ne quedan d' ells avuy dia? No creyém exagerar si dihém que 'ls nou décims, lo ménys, de aqueixas plantacions, fetas 10 ó 12 anys enrera, han desaparegut ja, Semblava, donchs, que s' havia de ser menys confiat respecte de las novas varietas que han vingut á substituhir á aquellas, y dirlosli com la rata de la falla: «*Ce bloc enfariné ne me dit rien que vaille.*» Aquest roch enfarinat no 'm diu res que valgui la pena.

Una observació y un fet, y acabo aquesta ressenya, instructa, informe ó lo que 's vulga

La observació es la següent.

La menor resistència que la experiència 'ns ensenya, presentan los ceps americans empeltats ab la vinya europea, respecte dels no empeltats, ¿dependrà tal volta de que, com diu lo abat Laborier, la filoxera s' allotgi en los teixits aeris dels ceps avans que en llurs arrels y xucli allí la sava? Si això aixís fos, ¿de qué serviria la relativa major resistència que podrian oferir los peus americans en las arrels que únicament se 'n utilisarian?

Lo fet també es lo següent:

En la sessió del darrer disapte, lo Sindicat de viticultura de la Argelia, conforme ab las ideas y conclusions de la Comissió central de vigilancia, ha votat la prohibició absoluta del conreu de ceps americans en aquella colonia».—*Le Progrès agricole et viticole* del 15 del corrent mes d' Agost.

Escrit lo que precedeix, lleigeixo en lo *Journal d' agriculture pratique* del 3 del corrent mes, lo següent:

»La societat d' Agricultura d' Alger, s' ha preocupat de la situació feta á la viticultura argelina per la nova lley concernent al establiment en Argelia dels sindicats de defensa contra la filoxera. M. Catta, delegat del ministeri de agricultura, ha deplorat que haja sigut autorisat per lo governador lo conreu de ceps americans, per ser una porta oberta á totes las influencias, y un perill evident y més real que may pera la colonia.

M. Verdaguet ha demanat llavors que la cuestió fos abordada y resolta netament per la societat, y M. Rivière ha declarat que la presencia de las plantas americanas, era incompatible ab la lley de 1883, que vol per tots los medis la destrucció de tota causa filoxérica, quan per senyals visibles s' ha pogut reconèixer la presencia del insecte. Per lo tant, mantenir la vinya americana, que sab viure ab la filoxera, es crear criaders de filoxera constant, sense que aquestos ceps la donguin á coneixer per apariencias exteriors.

»Segons M. Roger Mares, aquest conreu, malgrat restringit, autorisat excepcionalment, es un dels més grans defectes de la nova llei; aquesta autorisació, *obtinguda per medi de diverses influencias* equival á la creació de un monopoli del que s'aprofitarian molts privilegiats en un moment donat.

»La observació de M. Mares, plena de rahó, es unánimement aprobada.

»La resolució redactada per M. Mares á consecuencia d'aquesta discussió, recorda que son las plantas americanas las que han introduhit la filoxera en Burdeos y en Roquemaure; que en Capetang las vinyas de M. Jausan han sigut infestadas en país enterament indemne per una vinya americana vehina; que á Orleans lo assot hi ha sigut introduhit per un criader de ceps americans, etc.

»En fi, si l'Argelia 's trobés un dia obligada á recorrer á aquellas vinyas exóticas, los negociants establerts en Fransa, no son pas tan lluny que no 's poguessin obtenir prompte las plantas necessarias; y per altra part, *la utilitat de las vinyas americanas no sembra ja tan certa á mesura que s'está mes ilustrat per los fets de la práctica.*

»Per totas aquestas consideracions, la resolució conclou que la societat se pronuncia per la prohibició absoluta dels ceps americans, y la destrucció completa de tots los que existeixen en la Argelia.»

Vilanova y Geltrú, Setembre de 1886.

TEODORO CREUS.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

EXPERIENCIAS EXECUTADAS

EN LA GRANJA DE ZARAGOZA SOBRE 'L CULTIU DE LA PATATA.

Las experiencias de que avuy aném á donar compte, se refieren al cultiu de 8 variedades de patatas, posadas en idénticas condiciones y somesas al mateix procediment de cultiu. L'ensaig s'ha verificat sobre una superficie de 12 áreas, la que rebé un adop á rahó de 20,000 kilógrams la hectárea.

Lo resultat obtingut ha sigut l' expressat en lo següent quadro:

NOMS DE LA VARIETAT.	PRODUCCIÓ Á LA HECTÁREA		
	Tubérculs grossos y mitjans	Tubérculs petits.	Pes total.
	Kilógrams.	Kilógrams	Kilógrams.
Blanchar.	20962	4131	25083
Magnum-Comum.	20796	3977	24773
Sawe.	19876	4174	24050
Jardinera roja.	16309	5981	22290
Modelo.	11786	3571	15357
Majorlin.	12143	2552	14694
Quarentena.	12523	1475	13998
Del país.	9744	1469	11213

Hem fet la divisió dels tubérculs en dos grupos ab relació á son tamany, porque aquesta es aquí la práctica seguida generalment, essent lo preu en lo mercat de cada un d' ells molt diferent, y per lo tant hi ha que tenir aquesta circumstancia molt present pera apreciar la bondat del producte baix lo punt de vista económic.

Fundats en las xifras anteriorment consignadas, y tenint en compte que 'ls gastos de cultiu han sigut los mateixos pera tolas las varietats, excepció feta dels que 's refereixen á la recolecció y transport del producte al mercat, podrém establir lo següent compte de gastos y productes:

NOM DE LA VARIETAT.	Producció per hectárea.		Gastos per hectárea.	
	Plas.	Cénts.	Plas.	Cénts.
Blanchar.	1.841,30		1.023,95	
Magnum-Comú.	1.822,76		1.021,85	
Sawe.	1.757,04		1.018,70	
Jardinera roja.	1.543,96		1.005,05	
Modelo.	1.085,72		966,20	
Majorlin.	1.073,44		963,05	
Cuarentena.	1.060,84		957,80	
Del País.	838		734	

Las experiencias d' un sol any no bastan seguramet pera poder resoldrer ab complert acert sobre la bondat d' una varietat, entre altras causas, per la acció distinta que sobre las mateixas poden exercir los agents atmosféricos, pero de tots modos, ho será que nostres agricultors coneixin aquestos datos y fins sería bo que fessin algunas experiencias.

SECCIÓ DE VARIETATS.

ALS CATALANS.

Si volem refer tot d'una
do casal, tornat mitj runa,
de la Patria que ayma 'l cor;
si volem salvar la terra
patrimoni de la avior,
sens alsarns en só de guerra
pot lograrho 'l nostre amor.

Pot salvars 'la Patria aymada
sent de tots ben anyorada,
sent nostra honra son rescat,
y esmentant la noble herencia
que una rassa 'ns ha llegat,
tenir fam d' independencia,
tenir set de llibertat.

Recordant qu' es nostre mare,
anhelar que porti encara
la corona com avans
y á tornarli si li han presa
tots units com á germans;
que hi hagués per tal empresa
dos mil-lions de catalans!

Dos mil-lions que tots á l' hora
á un sol crit de *via fora*,
desde l' Ebro al Pirineu,
fent tramir lo plá y montanya
ab sa atronadora veu,
li diguessin á la Espanya:

Volem tot lo que se 'ns deu!
Que se 'ns torni 'l que era nostre;
que no se 'ns escupi al rostre
ni se 'ns vagi aixis ultratjant,
puig tenim ben noble historia
y encara 'ls cors inflamant
en nosaltres la memoria
de Don Jaume está imperant.

Y tu, rassa castellana,
si vols ser nostra germana
si fideis vols que 't siguem
si al devall d' una bandera
vols que tots nos apleguem,
júrans una amistat vera
com nosaltres te jurém.

Jurans lo guardáns afecte,
jura á nostras lleys respecte
y 'ls que aixi ab tu encaixarán
may cobarts temis que sigan
que al perill prest volarán:
los penyals del Bruch que ho digan
ó be 'ls murs de Tetuan.

De Cervantes lo llinatge
que joyós de son llenguatge
no 'ns lo imposi ab fer orgull;
nostre cor que ayma sa parla,
per ser seva, es la que escull
y no envá van enjoyarla
Ausias March y Ramon Llull.

Del treball seguim la estrella,
júrans donchs també, Castella,
que 'ns serás sempre lleal,
si tu sols ets llauradora
no 'ns apaguis lo fornall
ni 'ns prenguis la llansadora
que 'ns ofereix l' honorat jornal.

Y per fi jura ab noblesa
que 'l dret nostre, ab sa puresa,
mantindrás eternament;
mes ay: guardat si ab malícia
lo jurat trencas vilment
que per fer llavors justícia
ja hi ha un Deu omnipotent.

Catalans: La Patria aymada
si volem veurer salvada
ajuntemnos al plegat,
y esmentant la noble herencia
que una rassa 'ns ha llegat,
tingam fam d' independencia
tingam set de llibertat.

Y diguém ben alt á Espanya:
Nostras barras acompanya
ab las torras y 'ls lleons,
mes ab honra deixans viure
al devant de las nacions,
que sent fills d' un poble lliure
no volém portar grillons!

AGUSTÍ VALLS Y VICENS.

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Alcañiz.—Blat, de 38 á 40 ptas. Cahis.—Ordi, de 22 á 23.—Cibada, de 16 á 17.—Olí, á 9 50 ptas. arroba aragonesa.—Patatas, de 0'75 á 1 pta. id. id.

Barbastro.—Lo negoci de vins está molt encalmat y los preus fluixos han-
venthi moltes existencias.
Los vins son bons, en general.

Barcelona.—Bastant encalmat ha continuat lo nostre mercat durant la setmana que acabem de passar, operantse en general no mes que pera 'l consum, á pesar de no esser molt actiu.

Atmetllas.—Regular demanda, detallantse las de Esperanza de 15 1/2 á 15 3/4 duros lo quintá y las de Mallorca de 12 1/2 á 12 3/4 id. id.

Apellanas.—Bastanta demanda fentse de 26 á 27 pessetas los 46 kilos.

Anís.—Vendas regulars. Se fa 'l de la Manxa á 50 pessetas los 41'60 kilos y 'l de Andalusia á 42 id. id.

Ayguardents.—Molt encalmat l' ayguardent de canya per sa poca demanda: se cotisa 'l fort de 32 á 34 duros la pipa en dipòsit y 'l flux de 21 á 23 id. id. En los de industria hi ha també molta calma, cotisantse las classes belgas de 58 á 59 duros los 516 litros ab envás al magatzem; alemanyas de 61 á 66 id. id. segons classe.

Farinas.—Vendas regulars pera 'l consum, pero 'ls preus segueixen sens variació.

Cotiséem fora portas:

Barcelona. Primera, de 14 1/2 á 15 1/2 pessetas los 41'60 kilos.—Id. Segona de 12 á 13 id. id.—Id. Tercera, de 6 1/4 á 11 id. id.—Id. Cuarta, de 4 3/4 á 5 3/4 id. id.—Castella, primera, de 14 1/2 á 15 1/2 id. id.—Aragó, primera, de 14 1/2 á 15 id. id.

Per corrons: Extrafina blanca, de 17 á 18 1/2 pessetas los 41'60 kilos.—Superfina blanca, de 16 1/2 á 17 1/4 id. id.—Primera id. de 14 á 15 1/2 id. id.—Superfina forsa, de 17 á 17 1/2 id. id.—Primera id. de 14 3/4 á 15 1/4 id. id.

Grans.—Arròs.—Se detalla 'l de Valencia de 16 1/2 á 21 pessetas los 41'600 kilos.—Extranjer, de 15 á 16 id. id.

Blat.—Cap arribó important havém tingut durant la setmana, puig tan sols ha arribat una regular partida de Liverpool venut á la vela. En quant á vendas en las classes que hi ha en disposició, s' han fet algunas de Nicolayeff y Berdianska, que en la actualitat son en lo moll.

Los preus, á pesar de no haver variat, continúan bastant fermes.

Cotiséem:

Candeal Castella, de 16 1/4 á 16 1/2 pessetas los 54'800 kilos.—Irka Berdianska, á 15 1/2 id. los 55 kilos.—Id. Nicolayeff, de 14 1/2 á 14 5/8 id. id.—Bourgas, á 14 id. id.—Blanch Estats Units, á 15 1/2 id. id.—Blanch California, de 15 1/2 á 15 3/4 id. id.—Sevilla Fort, de 15 á 17 id. los 70 litros.

Blat de moro.—Se cotisa 'l Mazagán de 8 1/2 á 8 3/4 pessetas los 70 litros; Brayla, de 8 1/2 á 8 7/8 id. id.; Poti, de 8 1/4 á 8 1/2 id. id.; Cincuantini, de 10 á 10 1/4 id. id.

Bessas.—Se detallan las de Sevilla de 13 1/4 á 13 1/2 pessetas los 70 litros; Sagarra, de 13 1/2 á 13 3/4 id. id.; Navarra, á 14 1/4 id. id.

Escayola.—Se detalla la de Sevilla de 17 á 17 1/2 pessetas los 70 litros; extrangera de 15 1/2 á 16 1/2 id. id.

Fabas.—Demanda poch activa. Ha arribat un cárrech de Italia á la venda. Se detallan los de Andalusia de 10 á 10 1/4 pessetas los 70 litros; Smyrna de 9 1/2 á 9 3/4 id. id.; Italia á 10 id. id.

Fabons.—Se detallan las de Andalusia de 10 1/4 á 10 1/2 pessetas los 70 litros; extrangers de 10 á 10 1/2 id. id.

Mill.—Se detalla l' extranger de 7 1/2 á 10 pessetas los 70 litros.

Garrofas.—Durant la setmana sabém que s' han fet algunas vendas de Mallorca é Ibiza de la nova cullita. De las de Chipre que hi ha en lo port, poca demanda á causa de sos pujats preus. Se detallan las de Vinaroz de 5 á 5 1/8 pessetas los 41'60 k.; Ibiza de 4 1/2 á 4 5/8 id. id.; Portugal á 6 id. id.; Mallorca de 4 1/2 á 4 5/8 id. id.; Chipre á 6 id. id.

Mongetas.—Si no hi han moltras existencias de la nova cullita tampoch no faltan, puig que nostres compradors no las solicitan molt. Se detallan las de Valencia de 15 1/4 á 15 1/2 pessetas los 70 litros; Comarca de 14 1/2 á 15 id. id.; Brayla de 10 á 11 1/2 id. id.; Galats á 13 id. id.

Ordi.—Se cotisa l' extranger de 6 7/8 á 7 pessetas los 70 litros; comarca de 7 á 7 1/4 id. id.

Sagó.—Se cotisa de 2 á 2 1/2 pessetas la cuartera á curull; sagonet de 1 7/8 á 2 1/4 id. id., prims de 2 á 2 1/2 id. id.; extranjer de 7/8 á 1 3/8 id. id.

Sigróns.—Se detallan los de Andalucía de 19 á 34 pessetas los 70 litres; Mazagan de 19 1/2 á 20 id. id.; Id. petits de 11 á 11 1/2 id. id.

Oli de Olivás.—Poca demanda. Se cotisa 'l de Tortosa de 18 3/4 á 20 pessetas los 115 k. fora portas, segons classe, Ampurdá de 18 á 19 id. id.

Vins.—Poch s'ha fet durant la setmana per esperar més ventatjas en aquest liquit. Pera 'l Rio de la Plata se diu á 8 duros la pipa catalana á bordo.

Cette.—Vins: Alicante, son de 1.ª, de 40 á 45 ptas. 1.º hectólitro.—Id. id. 2.ª, de 35 á 40. Id., vell 1.ª, de 46 á 48.—Id. id. 2.ª, de 42 á 46.—Valencia, novell 1.ª, de 36 á 40.—Id. id. 2.ª, de 36 á 38.—Vinaró, novell 1.ª, de 38 á 40.—Benicarló, id. 1.ª, de 35 á 38.—Catalunya, id. 1.ª, de 26 á 28.—Mallorca, id. 1.ª, de 26 á 28.—Id. id. 2.ª de 23 á 25.

Fransa.—Los periódichs franceses al anunciar lo termini de las operaciones del vermar, dihen que la cullita dona un déficit considerable; se calcula aquest en dotze milions d'hectólitres ab relació á la cullita mitja del últim dezeni.

Regna gran activitat en las bodegas del Mitj-dia de Fransa pera la compra de vins y rahims.

A Cette son importants los arribos de vins valencians, quals preus varian de 42 á 47 franchs: aquestos preus regeixen á Marsella, pero ascendeixen á 50 franchs á la Rochelle.

A Burdeos encara no s'ha començat la compra de vins de la present cullita, pero com la existencia dels vells es curta, una partida d'Alicant ha obtingut la setmana última, los tipos de 525 á 550 franchs los 905 litres.

A París los vins espanyols de la actual cullita se pagan de 45 á 48 francs 1.º hectólitre.

La Bisbal (Ampurdá).—Blat, á 15 ptas. cuartera de 80 litres.—Ordi, á 8'50.—Fabas, á 11.—Blatdemoro, á 10.—Mill, á 12.—Panis, á 11.—Monjetas, á 15.

Lleyda.—Se anuncia una nova puja en lo preu del ordi á causa de son escassés. Aquí 's paga per terme mitj á 8'50 ptas.

Reus.—A causa de la festivitat del dia, dilluns no pogué celebrarse 'l mercat de costum, y lo del dijous fou d'escassa importancia, conservantse 'ls preus dels principals articles á poca diferencia com los de la setmana anterior.

S. Ramon de Manresana.—En la fira hi ha hagut molt bestiar de llana que sols s'ha pogut vendre á baix preu.

Seu d'Urgell.—Han arribat á la fira varios remats de vacas y algunas mulas. Gran part de dit bestiar prové del estranjer.

Sort.—En tota la conca alta del Noguera Pallaresa, ha plogut molt, trobantse los camps en bona sahor.

Tirvia.—Després de passada la fira, que tots los anys desde temps inmemorial, se celebra en aquesta localitat en los dias 22, 23 y 24 de Octubre, vaig á fer una petita ressenya de lo que ha sigut la del present any, ja que 'l periodisme es lo ressó del estat del pays y de las lligitimas aspiracions de la opinió pública.

La d'aquest any pot dirse mes fira de llástimas que d'altra cosa, presentantse per tots costats quadros tristos que posan de releu la crisis terrible

que estém atravesant, gracias á aquells que de lluny, sense dignarse pendre la molestia de fixar sos ulls en lo pays que administran, diuen que *todo va bien, ricamente bien*. Molt bestiar boví, de llana, cabriu y tocinos com també molts comerciants de robas y altres articles; pero preus baixos y poca demanda, es lo resultat de la fira.

Pocaseran las conversas que'l seu tema no versés sobre lo absolutament impossible de poderse sostenir lo pays en las actuals circumstancias. La pagesia d'aquí, fins ara, vivint económicament y treballant molt, havia pogut contrarrestar los gravosos tributs que pesan sobre ella, perque fins dos anys enrera 'l bestiar tenia bon preu, pero desde que hi ha tanta importació de bestiar extranger, ha suferit tal depreciació la nostra ganaderia, que en certas classes están ja á mitx preu del que era corrent dos anys avans.

He dit al comensament que era fira de llástimas. Efectivament: la fam de diners era sentida per tothom; los uns perque tenian que satisfer primeras necessitats de familia, altres perque eran apretats per sos acreedors, y la majoria perque'l recaudador del Banch, obligat per ordes superiors, va posar lo punt rodó als morosos contribuyents de la comarca, que tots los que no saldarian los atrassos durant la fira, se pasaria al embarch, haventho fet ja ab alguns, pera ensenyarlos que no ho deya de broma. Aquest es lo quadro que's presentava á la vista.

D'aquesta crisis devém donarne las gracias als retórichs paraulistas madrilenys, que parlan molt y res diuen d'útil pera'l pays, que ab las sevas teorías lliure-cambistas han portat la ruina á la nació y que causaran una gran emigració, perque, fugint de la miseria, buscarán ahont, treballant, se puga viure. Hem d'evitar que s'arribi á aixó, mes, ¿có'm ho devém fer? La resposta será ben clara: treballar pera desfer la política centralisadora substituhintla per la regional, y, concretant la qüestió, tots hem de procurar que Catalunya sia governada per los catalans, perque aixís, ademés de lograr la reivindicació de nostres lligitims drets, podriam plantejar una administració adequada á nostras necessitats y tenir un govern bo y barato.

Me despedeixo fins pasada la fira de Sort, en qual cap de partit se celebra també fira tots los anys en los dias 8, 9 y 10 de Novembre; pero per desgracia será una fidel continuació de la de Esterri y d'aquesta, totas las quals son firas del expressat partit.—R. B »

Tortosa.—Á causa de la malaltia que s' ha introduhit en lo fruyt de las oliveras dels camps de Tortosa y Gandesa, sembla que la cullita del oli, en aquella comarca, no arribará ni á la meytat del que s'esperava.

Tremp.—La cullita de vi ha sigut molt escassa. Los campsestán en bona sahor pera las sementeras

Valls.—Los preus de las principals mercaderias qu' han concorregut en los mercats de la setmana pasada son los següents:

Vi negre, de la Comarca, classe superior, de 23 á 24 pessetas carga; id. blanch, de 16 á 18 id.

Oli d' oliva, de 12 á 14 1/2 rals lo quartá.

Blat d' Aragó, de 14 á 15'50 pessetas quartera; ordi, de 7'75 á 8 id; fasols, de 14'50 á 17 id; fabolins, á 10 id; garrofas á 6'50 id. lo quintá

Vich.—Xexa, á 13'50 ptas. quartera.—Forment, á 12'15 —Mestall, 10'50 —Ségol, 10 —Ordi, 7.—Cibada, 6.—Espelta, 5.—Platdemoro, 9'50 —Fajol, 10.—Fabas, 10'75 —Llegum, 10'50 —Fasols, 12'50.—Mill, 12 —Ciurons, 14.

Vilafranca del Panadés.—Vi pera embarcar, de 110 á 120 rs carga —Id. blanch, de 80 á 90.—Id. pera taberna, de 80 á 90 —Id. pera cremar, de 28 á 30.—Anisats de 30', de 960 á 1060 jeressana.—Esperit de 35°, de 1360 á 1400.—Id. de brisa, de 960 á 1000 —Farina de 1.ª classe, de 64 á 70 rs. quintá.—Id. de 2.ª classe, de 56 á 58.—Id. de 3.ª classe, de 48 á 52.—Blat, de 64 á 68 rs. quartera.—Ordi, de 31 á 32.—Blat de moro, de 36 á 40.—Fabons, de 40 á 46.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, TAPINERÍA 17.—BARCELONA.